

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Litteræ Regis Angliæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

* Apud Paris.
consecrationis

tam clericis omnibus quam etiam laicis univ-
ersis ad hoc negotium pertinentibus, non solum rerum,
sed etiam libertatum, & restitutas conservabimus
libertates, Archiepiscopo quidem & Episcopo Lin-
colniensi à tempore suae * confirmationis, aliis au-
tem à tempore discordiae inchoatae. Nec obstabit
aliqua pactio vel promissio seu concessio quò mi-
nus & damna recompenfentur & restituantur ab-
lata tam vivorum quam etiam defunctorum. Nec
de iis aliquid retinebimus praetextu servitij quod
debuert nobis impendi, sed postea debita nobis
pro servitio recompensatio tribuetur. Statimque
omnes quos detinemus clericos faciemus absolute
dimitti ac restitui propriae libertati, & etiam lai-
cos qui occasione hujus negotij detinentur. Incon-
tinenti quoque post adventum illius qui nos debe-
bit absolvere faciemus de parte restitutionis abla-
torum octo millia librarum legalium sterlingorum
pro persolvendis debitis & faciendis expensis nunti-
is praedictorum Archiepiscopi & Episcoporum
ac monachorum Cantuariensium assignari, sine
impedimento quolibet per potestatem nostram ad
eos liberè deferenda, ut expediti revertantur in
Angliam honorificè revocati, videlicet Stephano
Cantuariensi Archiepiscopo duo millia & quingenta-
tas libras, Vvillielmo Londoniensi septingentas &
quingenta libras, Eustachio Eliensi mille &
quingentas libras, Aegidio Herefordensi septin-
gentas & quingenta libras, Jocelino Bathoniensi
septingentas & quingenta libras, Huberto
Lincolniensi septingentas & quingenta libras,
Priori & monachis Cantuariensibus mille libras.
Sed protinus absque mora postquam pacem istam
duxerimus acceptandam resignari faciemus Ar-
chiepiscopo & Episcopis & clericis ac Ecclesiis
universis in manibus nuntiorum vel procuratorum
ipsorum omnia immobilia cum administratione li-
bera eorundem & in pace dimitti. Interdictum
verò vulgariter ut lagatio nuncupatum, quod pro-
poni fecimus contra personas ecclesiasticas, publi-
cè revocabimus, protestando per nostras patentes
litteras Archiepiscopo tribuendas id ad nos de per-
sonis ecclesiasticis nullatenus pertinere, quòdque
illud de cetero contra personas ecclesiasticas nul-
latenus faciemus proponi. Revocantes praeterea
utlagationem laicorum ad hoc negotium pertinen-
tium, & remittentes hominia quae post interdic-
tum recepimus ab Ecclesiarum hominibus praeter
regni consuetudinem & ecclesiasticam libertatem.
Si verò super damnis vel ablatis aut eorum quan-
titate vel aestimatione quaestio fuerit de facto sub-
ortu, per Legatum vel delegatum Domini Papae
receptis probationibus publicè terminetur. Et his
omnibus rite peractis, relaxabitur sententia inter-
dicti. Super ceteris autem capitulis si quae fuerint
dubitationes subortu, de quibus merito valeat
dubitari, nisi per Legatum vel delegatum Domi-
ni Papae de partium fuerint voluntate sopita, ad
ipsius referantur arbitrium, ut super iis quod ipse
decreverit observetur. Teste me ipso apud Dove-
ram xlii. die Maij, anno regni nostri quartode-
cimo.

LITTERA REGIS ANGLIAE.

Epist. 77.
Si per eodem.
Vide infra epist.
131. 132. &

Iohannes Dei gratia Rex Angliae, Dominus
Hiberniae, Dux Normaniae & Aquitaniae, Comes
Andegaviae, omnibus Christi fidelibus pra-

sentem chartam inspecturis salutem. Universitati Mans. Paris.
ad an. 1131.
vestrae per hanc chartam nostram sigillo nostro
munitam volumus esse notum quia cum Deum &
matrem nostram sanctam Ecclesiam offenderimus
in multis, & proinde divina misericordia pluri-
mum indigere noscatur, nec quid dignè offerre
possimus pro satisfactione Deo & Ecclesiae debita
facienda nisi nos ipsos habeamus & regna nostra,
volentes nos ipsos humiliare pro illo qui se pro
nobis humiliavit usque ad mortem, gratia sancti
spiritus inspirante, non vi inducti, nec timore
coacti, sed nostra bona spontaneaue voluntate,
ac communi consilio Baronum nostrorum, offri-
mus & liberè concedimus Deo & sanctis Aposto-
lis eius Petro & Paulo & sanctae Romanae Eccle-
siae matri nostrae ac Domino nostro Papae Inno-
centio ejusque catholicis successoribus totum reg-
num Angliae & totum regnum Hiberniae cum om-
ni jure & pertinentiis suis pro remissione peccato-
rum nostrorum & totius generis nostri, tam pro
vivi quam defunctis. Et amodo illa à Deo &
Ecclesia Romana tanquam feodataris recipien-
tes & tenentes, in praesentia prudentis vici Pan-
dulphi Domini Papae Subdiaconi & familiaris fi-
delitatem exinde praedicto Domino nostro Papae
Innocentio ejusque catholicis successoribus & Ec-
clesiae Romanae secundum subscriptam formam
facimus & juramus, & homagium ligium in praesentia
Domini Papae, si coram eo esse poterimus, ei-
dem faciemus, & successores & heredes nostros de
uxore nostra in perpetuum obligantes ut simili mo-
do summo Pontifici, qui pro tempore fuerit, &
Ecclesiae Romanae sine contradictione debeant fi-
delitatem praestare & homagium recognoscere.
Ad indicium autem hujus nostrae perpetuae obla-
tionis & concessionis volumus & stabilimus ut de
propriis & specialibus redditibus praedictorum reg-
norum nostrorum pro omni servitio & consuetu-
dine quod pro ipsis facere deberemus, salvo per
omnia denario beati Petri, Ecclesiae Romanae mille
marcas sterlingorum percipiat annuatim, scilicet
in festo sancti Michaelis quingentas marcas, & in
Pascha quingentas marcas, septingentas scilicet
pro regno Angliae, & trecentas pro regno Hiber-
niae, salvo nobis & heredibus nostris iustitiis, li-
bertatibus, & regalibus nostris. Quae omnia, sicut
supra dicta sunt, rata esse volentes perpetuo at-
que firma, obligamus nos & successores nostros
contra non venire. Et si nos vel aliquis successo-
rum nostrorum hoc attentare praesumpserit, qui-
cunque fuerit ille, nisi rite commonitus respuerit,
cadat à jure regni, & haec charta oblationis &
concessionis nostrae semper firma permaneat.

Ego Iohannes Dei gratia Rex Angliae & Domi-
nus Hiberniae ab hac hora inantea fidelis ero Deo
& beato Petro & Ecclesiae Romanae ac Domino
meo Papae Innocentio ejusque successoribus catho-
licè intransibus. Non ero in facto, dicto, consen-
su, vel consilio ut vitam perdant vel membra, vel
mala captione capiantur. Eorum damnium, si sci-
vero, impediam, & remanere faciam, si potero.
Alioquin eis quam citius potero intimabo, vel
tali personae dicam quam eis credam pro certo di-
cturam. Consilium quod mihi crediderint per se
vel per nuntios seu litteras suas secretum tene-
bo, & ad eorum damnium nulli pandam me sciente.
Patrimonium beati Petri, & specialiter reg-

nam Angliæ & regnum Hiberniæ, adjutor ero ad tenendum & defendendum contra omnes homines pro posse meo. Sic Deus me adjuvet & hæc sancta Dei evangelia. Teste me ipso apud domum militiæ templi juxta Doveram coram Domino Henrico Archiepiscopo Dublinensi, Domino Iohanne Episcopo Norwicensi, Galfrido filio Petri Comitris Essex. Iustitiaro nostro, Vvillmo Comite Sarsberienfi fratre nostro, Vv. Marefcallo Comite Pembroc. R. Comite Benon. Vv. Comite Vvarenæ, G. Comite Vvintoniensi, Vv. Comite Arundell. Vv. Comite de Ferrariis, Vv. Broubert, Petro filio Herberti, Vvarino filio Getoldi, xv. die Maij, anno regni nostri xiv.

LITTERA REGIS ANGLIÆ AD
Dominum Papam.

Epist. 78.
Super eodem.
Vide infra epist.
150.

Sanctissimo Patri & Domino suo Innocentio Dei gratia summo Pontifici suus devotus & fidelis Iohannes eadem gratia Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, Dux Normaniæ & Aquitaniæ, & Comes Andegaviæ, salutem & tam debitum quam devotum obsequium. Sanctæ paternitati vestræ significamus quod cum magister Pandolphus nuntius & familiaris vester formam pacis nobis transmissam ostendisset, nos ob reverentiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ illam admisimus sine aliqua diminutione pro voluntate vestra observandam. Ceterum inspirante gratia sancti spiritus ad perpetuam Ecclesiæ pacem & exaltationem regna nostra, scilicet Angliæ & Hiberniæ, de vobis & successoribus vestris & sanctæ Romanæ Ecclesiæ tenenda suscepimus, annuimus vobis & successoribus vestris mille marcas reddendo, sicut ex transcripto chartæ nostræ, quam inde fecimus, pendere poteritis. Rogamus ergo sanctam paternitatem vestram quatenus de cetero nos in gratiam vestram recipere dignemini & misericorditer nobiscum agere velit de onere nobis imposito, quod grateranter suscepimus. Teste me ipso apud templum de Vvell. xv. die Maij.

ILLVSTRI REGI ANGLIÆ.

Epist. 79.
Responder epi-
stolæ superio-
ri.
Vide infra epist.
151.

EI qui de malis novit eligere bona gratiarum referimus actiones quod tibi misericorditer inspiravit ut idoneè satisfaceres de damnis & injuriis Ecclesiæ irrogatis; cum non solum formam satisfactionis receperis multimoda deliberatione provisi- sam, verum etiam personam & terram tuam apostolicæ subdidideris ditioni, conferendo in perpetuum jure dominij sacro- sanctæ Romanæ Ecclesiæ regna tua per ipsam & ab ipsa tenenda sub annuo censu septingentarum marcarum de Angliæ & de Hibernia trecentarum, sicut in instrumento tuo legitime inde confecto plenius & expressius continetur. Quis enim te docuit, quis induxit, nisi spiritus ille divinus, qui ubi vult spirat, & nescis unde veniat aut quò vadat, dividens dona singulis, prout vult, ut tam discretè, tam piè simul in unum & tibi consuleres & Ecclesiæ provideres? Ecce sublimius & solidius nunc ob-
Tom. II.

tines ipsa regna quam hæctenus obtinueris, cum jam sacerdotale sit regnum & sacerdotium sit regale, sicut in epistola Petrus & Moyses in lege testantur. Eiaigitur, magnifice Princeps, comple promissa, & concessa confirma, ut omnipotens Deus tuum semper & rectum compleat desiderium & propositum confirmet honestum, sicque te faciat per temporalia bona transire ut non amittas sed acquiras æterna.

Vide infra
epist. 89.

Nos ergo juxta tuæ petitionis instantiam Legatum ad te de nostro latere destinamus, quasi angelum salutis & pacis, venerabilem fratrem nostrum Tusculanum Episcopum, virum Deo gratum, & acceptum hominibus, quem inter fratres nostros merito suæ religionis & honestatis speciali diligimus caritate, ut in missi persona mittentis cognoscas affectum. Ipsum igitur, quem ad tuum commodum & honorem, quantum cum Deo potuit, promptum cognovimus & attentum, benignè recipias & honestè pertractes, ejus monitis & consiliis acquiescens, quæ si fuerint reverenter admissa, proculdubio tibi proficient & temporaliter ad quietem & æternaliter ad salutem. Speramus autem in eo qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat, quod sicut misericorditer ac mirabiliter cepit in virum alterum te mutare, sic tibi pium inspirabit devotionis affectum; ut quò vehementius contra eum sanctam Ecclesiam offendisti, eò reverentius propter ipsum sanctam Ecclesiam honorabis, cum jam in tantum processeris ut bonum principium finem optimum repromittat. Prædictus verò Legatus, qui conscientiam nostram plenè cognoscit, de nostro te beneplacito reddet certum pariter & securum; cui nos vices nostras commisimus, ut juxta verbum propheticum evellat & destruat, & ædificet & plantet quæ secundum Deum evellenda & destruenda necnon ædificanda cognoverit & plantanda; concessa sibi plenaria potestate ut absque contradictione cujuslibet universa quæ pertinent ad legationis officium efficaciter exequatur. Nos enim sententias quas rite protulerit in rebelles ratas haberi præcipimus & inviolabiliter observari. Datum Laterani 11. Non. Julij, pontificatus nostri anno sextodecimo.

ARCHIEPISCOPO ET
Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & aliis
Ecclesiarum Prelatis per Angliam constitutis.

GAudere debetis nobiscum in Domino & in virtutis ejus potentia gloriari
GGggg ij

Epist. 80.
De eadem re,
& de legatio-